

פרשת תבוא וחודש אלול תשפד – הגבורה להודות בטעות

1. **מגילה לא,ב:** עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים [בחקתי] קודם עצרת וקללות שבמשנה תורה [כי תבוא] קודם ראש השנה ... כדי שתכלה שנה וקללותיה ... וכי עצרת ראש השנה היא? כן ... דתנן: בעצרת נידונים על פירות האילן. [השל"ה מוסיף שבחג השבועות נידונים על לימוד התורה, ולכן חג השבועות הוא תחילת השנה הרוחנית] - **תפארת שלמה סוף פרשתנו:** כמו שאומרים 'ונשלמה פרים שפתנו', שאם חס ושלום נגזר אשר לא טוב הנה, יצאנו חובתנו ב[צער] קריאת הדברים האלה וממילא יתהפכו לנו כולם לברכה.

רש"י כט,יב: מדרש אגדה למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות? לפי ששמעו ישראל מאה קללות **חסר שתיים** חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו. התחיל משה לפייסם: 'אתם נצבים היום', הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה והרי אתם קיימים לפניו.

שו"ת הרדב"ז ב תשסט: שאלת למה לא נכתבה נחמה בקללות של כי תבוא [והקללות מסתיימות בפסוק חמור: 'והשיבך ה' מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תסיף עוד לראתה והתמכרתם שם לאויביך, לעבדים ולשפחות ואין קונה'], כמו בקללות של אם בחקתי [שמסתיימות בטוב, 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, לא מאסתים ולא געלתים לכלותם']? כי אין צריך נחמה בפרשת כי תבוא לפי שנחמתם בצדם, שאין פסוק שלא הוזכר בו שם 'הו' המורה על הרחמים, להודיע שהמידה תהיה ברחמים, על דרך (איוב ה, יח) 'כי הוא יכאיב ויחבש, ימחץ וידיו תרפינה'.

2. **בראשית רבה פד,יט:** 'וישב ראובן אל הבור' - והיכן היה? ... בשקו ובתעניתו, זהו שכתוב 'וישב ראובן אל הבור' ['וישב' לשון תשובה]. אמר לו הקב"ה **מעולם לא חטא אדם לפני ועשה תשובה ואתה פתחת בתשובה תחלה**, חייך שכן בנך עומד ופותח בתשובה תחלה, זה הושע שאמר (יד,ב) 'שובה ישראל עד ה' אלהיך' - **פירוש מהרז"ו:** וצריך עיון שקין עשה תשובה וכן אדם הראשון, כמבואר במדרש לעיל כב,כח: 'ויצא קין מלפני ה' - מהיכן יצא? ... יצא שמח, כמו 'הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח'. פגע בו אדם הראשון ואמר מה נעשה בדיןך? אמר עשיתי תשובה והתפשרתי. התחיל אדם הראשון מטפח על פניו: כך כוחה של תשובה ואני לא ידעתי? מיד עמד אדם ואמר 'מזמור שיר ליום השבת'? ... שמעתי לומר שתשובת אדם וקין הייתה אחר שקללם השי"ת וענש אותם, אך תשובת ראובן מעצמו הייתה, וזהו אתה פתחת בתשובה.

בראשית מב: אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו: ויען ראובן אתם לאמר, הלוא אמרתי אליכם לאמר, אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש - **אור החיים:** 'ויען ראובן אותם' - צריך לדעת איך יוצדק לומר מענה על דבריהם?

תנחומא ט: 'השומר אחי אנכי?!' כלומר, אתה הוא שומר כל הבריות ואתה מבקשו מידי?! ... **בראת בי יצה"ר, אתה שומר הכל ולי הנחת להרגו, אתה הוא שהרגתו שנקראת 'אנכי'!**

ליקוטי שיחות שם/202: כל זמן שיש לאדם תירוץ לתלות בו סיבת חטאו, ואפילו אם חושב שהיו גם גורמים אחרים שהשפיעו (במקצת) שיחטא (אם מצד סביבתו בכלל או מחמת מצב או סיבה פרטית שאירע לו) אין תשובתו אמיתית, שירצה לשוב לעזוב רשעו ולשוב אל ה' באמת ובלב שלם, מאחר שאין אצלו הכרה ברורה **בחטאו**, שהוא מדעתו ומרצונו עזב את ה'. זהו ביאור דברי ראובן לאחיו: נוסף על זה שעליהם לעשות תשובה מעצמם ולא מפני הצרה שבאה עליהם (כדלעיל), עוד זאת, שהתשובה צריכה להיות מתוך הכרה ברורה, שגם החטא היה **מדעתם ומרצונם**, כמו שאמר אליהם בזמנו: 'הלוא אמרתי אליכם לאמור אל תחטאו בילד ולא שמעתם'.

ליקוטי מוהר"ן תנינא תורה א: אנו רואים רחמנותו במה שקבע ראש השנה שהוא יום הדין, **בראש חודש**. כי איך היינו מרימים פנינו לבקש כפרה מאתו? לכן קבע יום הדין בראש חודש, שאז כביכול הוא יתברך מבקש כפרה, כמו שאמר 'הביאו עלי כפרה שמיעטתי את הירח'. היינו שהוא עצמו עשה דבר שהתחרט עליו. על כן אין לנו בוש להבוא לפניו בחטאינו לבקש עליהם כפרה ולהתחרט עליהם.

3. **יומא כב:** כמה מובטח ובטוח אדם שהקב"ה מסייע לו, שאול חטא באחת ועלה לו הדבר במלוכה, דוד חטא בשתיים ולא עלה לו במלוכה. שאול באחת - מעשה דאגג, דוד בשתיים - דאוריה ודהסתה - **מהרש"א:** נתקשו בזה המפרשים וכי משוא פנים יש בדבר? ... אלא לפי שהוא בא לטהר והודה על חטאיו וקבל עליו יסורים ולכך מן שמים סייעוהו לשוב בתשובה שלמה כמפורש בכמה מקראות בספר תהלים. משא"כ בשאול דלא מצינו שהודה על חטא זה ולא קבל עליו יסורין.